

Szerkesztőség: KIRCHNER E.-féle
könyvnyomdai műintézet, Versecz

Előfizetési díj: egész évre
helyben 6 korona.

Előfizetési díj: egész évre
vidéken 7 korona.

Egyes szám ára 12 fillér

DÉLVIDÉK

Kiadó-hivatal: KIRCHNER E.-féle
könyvnyomdai műintézet, Versecz

Hirdetési díj petitsoronként
12 fillér Nyittdárban egy
sor 20 fillér.

Hirdetések elfogadtatnak
minden hirdetési irodában

Előbb: „DELVIDEKI NEMZETOR“

A „VERSECZI MAGYAR KÖZMŰVELŐDÉSI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

A 43--50 éves mezőgazdák fölmentése és szabadságolása.

Budapest szept. 14.

Félhivatalosan a 43—50 éves népfőlelők fölmentéséről és szabadságolásáról ezt jelentik: A 43—50 éves népfőlelők sorozása folyik. Az ebbe a korosztályba tartozó férfiakra is kiterjed az a kedvezmény, hogy a közérdek nézőpontjából bizonyos esetekben a bevonulás kötelezettsége alól hosszabb vagy rövidebb időre felmenthetők, vagy szabadságolhatók. Arra vonatkozóan, hogy a kedvezmények megadásához a 43-50 évesek korosztályába tartozó férfiaknál mely körülmények hatósági megállapítása szükséges, a fiatalabb korosztályokba tartozók fölmentésénél és szabadságolásánál kialakult gyakorlat az irányadó.

Közszolgálatban nem álló, népfőlelőkre kötelezett férfiak fölmentésére, illetve hosszabb rövidebb ideig való szabadságolására irányuló kérelmek elintézésénél mezőgazdasági nézőpontjából az az alapelv, hogy senkivel szemben semmiféle címen személyes okból személyes kedvezés ne történjék minden egyes eset a közérdek nézőpontjából a rendelkezésre álló adatok alapján teljes tárgyilagossággal bíraltassék el.

A földbirtokosok, bérlők és gazdatisztek fölmentésénél elsősorban az uradalom vagy gazdaság kiterjedése, a gazdaság üzemének természete és az kerül mérlegelés alá, hogy az uradalomból hány gazdatiszt ment már el a harctérre s hogy az uradalmak hadiszolgálatra nem kötelezett otthonmaradó gazdatisztjeinek száma elegendő-e a gazdaság vezetésére, továbbá, hogy a gazdaság üzeme olyan-e, hogy

gyakorlott és képzett gazdatiszt fölmentését okvetlenül megköveteli, végül, hogy akár a tulajdonos, bérlő vagy ezek gazdatisztjei a gazdaság vezetésére képes most alkalmazható emberekkel helyettesíthetők-e. Ha tehát a földbirtok tulajdonosának vagy bérlőjének olyan hozzátartozója van, a ki a gazdaság vezetésére alkalmas és helyettesítheti, vagy ahol a birtokos nem magakezeli vagy vezeti gazdaságát, az ilyen birtokos vagy bérlő nem számíthat fölmentésre. Nem menthetők föl a katonai szolgálat alól a gazdatisztek sem, ha a birtokos vagy bérlő maga nem katonaköteles és így maga is vezetheti gazdaságát, vagy ha a gazdatisztek más alkalmas emberek ideiglenes alkalmazásával pótolhatók.

A kisbirtokosok, földművesek fölmentése általában attól függ, hogy ezt családi viszonyok megokolják-e; nevezetesen, hogy senki sincs a családban, a ki a gazdaság vezetését elláthatná, vagy pedig a hol a föld megművelésére képes családtagok vagy rokonok hiányában komoly aggodalom van arra, hogy a föld megművelésénél marad. A gazdálkodók fölmentésénél természetesen az is figyelembe jön, hogy a fölmentést kérő férfi a maga birtokán kívül nem műveli vagy kezeli-e már valamilyik hadbavonult testvérének vagy rokonának birtokát is.

A ki rendes főfoglalkozása mellett csak mellékesen foglalkozik gazdálkodással, mezőgazdasági érdek címén fölmentésre nem hozható javaslatba.

A gazdasági alkalmazottak közül a gözeke-vezetők, a gépészek, a bognárok, továbbá a szeszfűzők, a tehenészek (fejős gulyások), valamint az erdőőrök, végül a

közvetlen felügyelet gyakorlására hivatott béresgazdák és udvarbírók, ezek közül különösen a régebben szolgálók, a bevonulás kötelezettsége alól rendszerint fölmentetnek, hacsak más alkalmas emberekkel nem helyettesíthetők vagy pótolhatók.

A bemutató-szemlén népfőlelői szolgálatra alkalmasnak talált és a különleges kedvezményre igényt tartó ember a rá nézve illetékes elsőfoku közigazgatási hatóságnál (járási főszolgabirónál, rendezett tanácsú városokban a polgármesternél) írásbeli uton beterjeszti kérelmét és kellő bizonyítványokkal igazolja vélt igényjogosultságát. A kérvényhez csatolni kell a népfőlelői igazolványi lap másolatát, valamint a községi előjáróság bizonyítványát a folyamódó családi állapotáról és vagyoni helyzetéről. Minthogy az előjáróság azt, hogy a folyamódó szolgálatban áll s milyen minőségben és mióta, községi bizonyítvánnyal igazolhatja, telekkönyvi kivonatokat csatolni nem kell, valamint a szolgálatban állóknak sem kell csatolni a szolgálati szerződést vagy a cselédkönyvet. Az elsőfoku hatóság a kérelmet jogos volta esetében a rendes közigazgatási uton az illető törvényhatóság főispánja elé terjeszti, a ki azt, a mennyiben a pártoló javaslatot közérdekű nézőpontok megengedik, az előirt módon az illetékes földművelésügyi miniszterhez juttatja el. Innen a kérelmet bizottságilag történt megbirálása után a közös hadügy miniszterhez vagy a honvéd lmi miniszterhez teszik át intézkedés végett, teljesíthetlenség esetében pedig már a földművelésügyi minisztérium elutasítja. A kérelem teljesítése esetében annak elintézéséről egyrészt a katonai hatóság, másrészt a

Lengyel városok történelmi emlékei.

Irtá Szádeczky K. Lajos dr.

Az oroszoktól visszafoglalt és elhódított lengyel városokhoz sok százados történelmi emlékek fűződnek. Ezek között sok a magyar vonatkozás, azokból az időkben, midőn Lengyelországgal sokszoros érintkezésekben, néha szoros kapcsolatban voltunk. A történelmi idő, a melyben élünk, erősen csábit, hogy emlékezzünk régiokról is.

Kezdjük a legutóbbi hódítással.

Grodno. Litvániának ősrégi vára. Nevét is a vár szótól vette. Grod, grad, hrad várát jelent a szláv nyelveken. Hazánkban is számos változata van a Gradna, Garadna, Hradna neveknek. Visegrád is azt jelenti, hogy magasvár.

A litván Grodno megvolt már a XII. században. Az 1241-iki mongol-tatár járás oda is eljutott, de, a litvánok csakhamar visszafoglalták.

Virágzása fénykorát a magyar származású lengyel király, Báthory István alatt élte, a kinek kedvelt tartozkodási helye volt az általa épített pompás várkastély, melyben fényes udvart tartott.

Az oroszok ellen vívott hadjáratok alatt (1579—81) a városnak a harctérhez közeli fekvése is vonzotta oda a királyt. Mert ő is ott harcolt a moszkoviták ellen, a hol most Hindenburg hadai járnak. Első hadjáratának színhelye (1579) éppen a most szereplő Duna (Dvina) vonala volt. Fölvonulása Vlnából történt, a mely Litvániának fővárosa volt. Innen indult ki 1579, nyarán lengyel magyar hadaival a Duna felé, a hol német hadak (kurlandiak és a hűbéres porosz hercege) csatlakozták hozzá.

Dünaburgot a szomszéd litván városokkal együtt 1577-ben foglalta el Rettenetes Iván, a kegyetlen muszka cár, a lengyelektől. Ezeknek visszafoglalása volt a hadjárat főcélja. Mert Litvánia a lengyel királyság hűbéres tartománya volt előbb s Vasziljevics Iván cár nemrég erőszakkal ragadta magához. Csupán Riga, Reval s néhány vár védte még magát.

Dünaburg még a hadjárat kezdete előtt visszakerült, a pálinkától lerészegedett muszka őrségtől hirtelen foglalták vissza a lengyelek. Itt később (1582) Báthory várát építtetett.

Báthory Grodnóból intézte a hadjárat előkészítését. Szervezte a lengyel sereget, fogadta a zsoldosokat s hozatta a segédhadakat Erdélyből és Németországból. Vlnában öntette az ágyukat és Dünaburnál olyan hajóhidat ké-

szítettett, melyet szét lehetett szedni és a mely szekereken volt szállítható.

Főlkészült seregével aztán a Duna mellé sietvén, Polck várát vette ostrom alá és saját találmányu tüzes golyókkal lövetve, néhány heti heves ostrom után elfoglalta. A vár megvívásban nagy része volt a magyar gyalogságnak, főként a székelyeknek és a lovaikról leszállított huszárságnak. Nincs új a nap alatt!

A magyarok harci lázát és türelmetlenségét jellemzi egyik történetirő, elmondván, hogy némely nyughatatlan magyarok a reggelt várni sokallották és sötét este a lángban égő, várba, a tűzön keresztül behatoltak (1579. aug. 29).

Több kisebb vár elfoglalása után a győzelmes hadjáratnak az ősz vetett végét.

Báthory téliszállásra Vlnából Grodnóba ment és ott magát egynehány nap vadászattal mulatja. Odavitte magával az erdélyi fejedelemségért egykori vetélytársát, most hű barátját s a magyar hadak vezérét Békés Gáspárt is, a ki a táborban szerzett betegségében ott halt meg és Vlnában, a róla nevezett Békés-halmon temettetett el.

A varsói országgyűlés után, mely a hadjárat folytatását a következő évre is elhatározta, megint csak Grodnóba ment a király. Ott érezte magát legjobban, hol a vaddus őserdőiben kedvére vadászgathatott medvére és bölényre,

főispán utján a földművelésügyi minisztérium értesíti a folyamodót és hozzátartozóit.

A földművelésügyi minisztériumhoz közvetlenül benyújtott kérelem egyáltalában nem vehető tekintetbe. Az igényt formáló, illetve az igényjogosult tehát csakis a maga érdekét tartja szem előtt, ha a most jelzett ut megtartását követi.

A gazdasági harc.

Versecz, szept. 18.

A nagy háborus nyugtalanság ellenére gazdasági életünk tükre egyre csendesebbé és tisztábbá válik. A noratorium fokozatos megszűnése sehol sem keltett elégtelenséget és azokat a kötelezettségeket, amelyeket újra aktuálissá tett, mindenki azzal a tudattal teljesíti, hogy a győzelmes háborut biztosítja vele. Ez a páratlan és eleven erő, amely pénzügyi és gazdasági feszültségünket jellemzi, nyomatékosan jelentkezik ott, ahol a tőke, a vállalkozás és a kereskedelem vérkeringése dobog.

Bankjaink félévi mérlegei duzzadnak az aranytól és biztosítják a háborus év hasznát nemcsak a részvényeseknek, hanem a közönségnek is, amely hitelt kapott, ha szüksége volt rá és vállalkozásának anyagi eszközeit mindig megtalálta.

A meghódított új területeken megindult a gazdasági előkészítés munkája. A magyar kereskedelem érdekeltjei személyes tapasztalatokból győződtek meg arról, hogy milyen hatalmas és eredményes üzleti akció indulhat meg azokon a gazdag vidékeken, amelyet diadalmos fegyvereink lefoglaltak a mi számunkra. Új összekötések, az export és import új forrása, rengeteg haszonperspektívái nyílnak meg és az a kár amit iparunk és kereskedelmünk egy része a háboru következtében szenvedett, épp úgy kiegyenlítődik, mint ahogy a fogyasztó közönség hozzájuthat minden szükséges nyerstermékhez.

Ugyanakkor, amikor szorgos munka folyik az újonnan okkupált területek gaz-

dasági kiaknázásáért, Lipcsében újra megnyílt a nagy nemzetközi vásár, amelyen a monarchia és különösen Magyarország is tekiatélyes erővel szerepel.

Kereskedőink tömegesen keresték fel a nagy világforgalmi központot, az érdeklődés és vételkedv semmivel sem csökkent és a magyar piac vásárlóképesége itt is megmutatkozott. Gazdasági rendünk szilárd alapjain épít az osztrák és a magyar kormány is, amikor az állami beruházások menetét irthon nem lassítja, hanem fokozatosan fejleszti. Az a rengeteg pénz, ami az állami megbízások útján szétárad az országban, azokba a kezekbe jut, amelyek széleskörűen megforgatják és elkövetik az ország minden sarkára és szélére. Szétárad a pénz az országban, mindenütt bizalom és kitartás, az áldozatok és szenvedések véres földjéből alkotó és termelő munka fakad, amely önmagukat erősít és önmagában erősödik. Mialatt az entente államai egymás zsebéből kaparják ki az aranyat, a monarchia és Németország testvéregyetértésben osztoznak a sikerben és kockázatban.

NAPIHIREK

Haláleset. Dr. Rancsin Márk nyug. cs. és k. főorvos pénteken e hó 17-én 75 éves korában elhunyt és tegnap nagy részvét mellett és katonai pompával örök nyugalomra helyeztetett a g. k. temetőben.

Allami főreáliskolánkban a tanítások nem kezdődhetnek meg (mint hirdetik) holnap hétfőn, mivel a főreál isk. épületét katonai célokra ismét le kellett foglalni. Hogy hol és mikor kezdődik meg a tanítás azt az igazgatóság a helybeli lakosok és más uton is közölni fogja a szülőkkel és tanító ifjúsággal.

A verseczi református egyházközség f. hó 14-én, a mult kedden Perjessy Lajos egyh. főgondnok elnökle

Halála előzményeit részletesen ismerjük azokból a vitákból, melyeket kezelő olasz orvosai egymással éveken át, válogatott gorbáságokkal folytattak.

Bucella sebészdoktor, kit Báthory még erdélyi fejedelemsége idején hívott udvarába a páduai egyetemről és Szimonidesz Simon belgyógyász (szintén páduai) volt lipcsei egyetemi tanár, ki Rudolf császár udvarából ment át a lengyel királyi udvarba, gyógyították a királyt halálos ágyán. Ugy agyongyógyították a tudós talánok, hogy három évig veszekedtek utána, hogy melyikük öltesse meg.

1586 december elején a litván erdőségekben vadászott a király napokon át. December 7-én rosszul lett, láza volt, összeesett s ágyba került. Az orvosok, Wesselényi Ferenc, főkamarása, bizalmasa és Lepesényi nevű szolgája ápolták, másokat nem bocsátottak be hozzá.

Szimonidesz »kappanlében manáta« s szomjuság ellen bort és fahéjas vizet rendelt neki. Bucella a bort nem javallotta, citromos vizet ajánlott; de a király inkább hajlott Szimonidesz borrendelésére, nagyon szeretvén a jó magyar borokat.

Bucella érvágást ajánlott a szerinte nagyon veszedelmes betegség ellen. Szimonidesz nem tartotta veszedelmesnek a bajt s persafü conservet szedtetett a királlyal.

December 9-én újabb görcsroham lepte meg a királyt. A körüállók alig bírták életre dörgölni. Most már az orvosok megköpölyöztek, többször egymás után.

A két orvos a betegség mivoltáról is el-

alatt gyűlést tartott, mely alkalommal örömmel vették tudomásul a hívek, hogy a Lipcsében székelő Gusztáv Adolf egyesület ez idén is úgy, mint az előző években 268 koronával segélyezte az egyházat, a ref. egyetemes convent pedig templomépítési célra az eddig már adományozott 20.000 koronához újabb 10.000 koronát adományozott. T. Vass Antal temesvári lelkésznek verseczi lelkésszé történt megválasztatása alkalmából az egyházközség üdvözölte a csász. és kir. 39-ik Conrád-féle gyalogezredet mely ezrednél Vass A. a háboru kezdete óta látja el a tábort lelkészi szolgálatot. A nevezett ezred erre a következő választ küldte a verseczi ref. egyháznak:

Feldpost 302. 1915 aug. 24.

Midőn ezredünkről való hazafias melegségtől áthatott kitüntető elismerésükért kifejezzük köszönetünket, szívből gratulálunk szerencsés választásukhoz.

Önök büszkének lehetnek választásuk eredményére, mert Vass Antal tábort lelkészünk példásan jámbor életmódja, kiváló szónoki és papi képességei által úgy a tisztikar mint a legénység általános szeretetét és becsülését vivta ki magának. Hisszük, hogy a békés jövőben is a m. t. egyházuk vezetését teljes és a legszebb reménységgel teli nyugalommal bizhatják az ő avatott kezeire. Szíves megemlékezésükért még egyszer halás köszönetünket. Hittl ezredes.

Tüzelfőiban igen nagy hiány van Verseczen. Egy egy öl fa berakva és felaprítva 100 vagy 110 koronába is bele kerül de meg így is nagy nehézségekbe kerül beszerzése. A koks és brikett métermázsáját is már 7-50 koronával árusítják. Szomorú kilátások ezek a közelgő télre.

Bírósági kinevezések a délvidéken. Az igazságügyi miniszter előterjesztésére a király Márta Sándor dr. lippai gyakorló ügyvédet a szegedi járásbíróshoz hetedik fizetési osztályba sorozott járásbíróvá. Czenger Nándor nagybecskereki királyi ügyész, Menczel Rezső dr. temesvári törvényszéki bírót és Wild Károly

térő véleményben volt. Bucella epilepsia nyavalyatörés, Szimonidesz asztmatikus rohamok ellen gyógyította s így az orvosok iránt sem tudtak megegyezni. Főleg a boritalról vitáztak. Bucella arra kérte a királyt, hogy legalább vízzel igya a bort. Inkább megissza előbb a bort, tisztán utána vizet - felelt a király. De miután két pohár erős magyar bort megivott, a vizet nem kívánta.

December 10-én újra megköpölyöztek, hatszor egymás után, nyolc uncia vért szívatván ki lapockájából és fájós lábszárából.

Bucella december 11-én bor helyett rózsaszínű vízzel itattá a láztól gyötört szomjazó beteget.

A király december 12-én az ebédnél bort követelt. Este ismét bort ivott, kenyeret mártogatván bele. Mindinkább rosszul lett, ereje gyöngült s a mellette lévő vizet vizsgálására azt felelte, hogy készen van a halálra s Istennek ajánlja lelkét!

Környezete nem titkolhatta tovább a veszedelmet, tudára adták Zamojszki kancellárnak s ez a szenátoroknak, a kik fölmentek a várba s a királyhoz siettek. Az utolsó órában érkeztek. Újabb görcsroham véget vetett a »legigazságosabb, legkegyelmesebb és legvittebb« király életének.

A király halálának híre még az éjjel elterjedt a városban és Grodnó összes lakossága a várkastély elé gyűlt s mindenki siratta az oly hirtelen és váratlanul elhunyt szeretett királyt.

Szimonidesz, a kit a közvélemény a halál okozójának tartott, még éjjel szekérre ültette feleségét s értéktárgyaival elköltözött a városból.

a lengyel erdőségek eme királyi vadjárja.

Onnan indult 1580 nyarán második orosz hadjáratára, melynek befejezésével (újabb szerencsés hódítások után) ismét Grodnóra tért vissza. Itt fogadta 1581 tavaszán Iván cárköveit, kik béketárgyalások miatt keresték föl.

Odajöttek hozzá Riga város követei is, a kik városukat oltalmába ajánlották. Abban egyeztek meg, hogy Riga kikötője vámjelmének csak harmadrészt tartsa ezután magának, kétharmadát Báthorynak fizesse. A király Szolikowszki Demeter lembergi érseket küldötte Rigába, hogy a várost hűségre föleskesse.

Harmadik hadjárata (1551) messze északra, Paszkov vára elfoglalására irányult, a mely már a mai pétervári kormányzóságban van. Unokaöccse Báthory Boldizsár vezette oda a magyar sereget. Ez volt a legvéresebb küzdelem, mely a magyarok közül is sok áldozatot követelt. Ott esett el Kendi Péter és Békés Gábor, Gáspár öccse is.

A cár békét kívánt s lemondott Livóniáról.

Eáthori föl hagyott az ostrommal s 1581-nek utolsó napján Günaburg felé, Vilnába s innen 1582 tavaszán Rigába, Livónia fővárosába ment, a város és a tartomány ügyei rendezésére. Ott kereste föl őt a kurlandi herceg, hogy ott hűségre fölesküdjön és a rigai kikötő szabad használatát kieszközölje.

Rigából Vilnába s onnan Grodnóba tért a diadalmas király, hogy ott pihenje ki orosz hadjáratai fáradságait.

Ott is halt meg 1586 december 12-én.

fehértemplomi törvényszéki bírót jelenlegi székhelyükön a hetedik fizetési osztályba sorozott ügyészé, illetve törvényszéki bírónak, Michalbach Jenő nagyikikindai, Csizmadia Géza dr. karánsebesi, Rimay László dr. pancsovai törvényszéki Száviós, Sándor dr. temesrékasi, Neff Ferenc dr. fehértemplomi, Papp Jenő Lajos dr. oraviczabányai, Rádi Timót dr. boksánybányai, Farkas Győző dr. máriaradnai járásbírói albirákat, Mokry Ödön dr. karánsebesi és Székely Gyula lugosi alügyészeket jelenlegi székhelyükön törvényszéki bírákká, járásbírákká, illetve ügyészekké, Sofró Béla dr. a temesvári ítélőtáblánál alkalmazott bírósági jegyzőt a verseczi, Bónis György dr. a fehértemplomi törvényszéki jegyzőt az antalfalvai és Bene Sándor dr. újvidéki járásbírói jegyzőt a nagyikikindai járásbíróshoz albirákká nevezte ki.

Harctéri leveleket mutogatni tilos. Illetékes katonai hatóságok megállapították, hogy ellenségeink megbízottjai bejárták az országot s a közönséget arra akarják reábirni, hogy a tábori levelek vagy lapok nekik átadassanak vagy azokból másolatokat készíthessenek: áruló szándékukat azzal szokták palástolni, hogy hazafias művekről van szó, melyekben a levelek napvilágot látnának, vagy más eféle hazugsággal, esetleg pénz ígéretével is reá akarják birni az illetőket, hogy bizonyos hadtesthez tartozó ezredek álláshelyét megállapítsák s kiszámítsák a veszteségeket, a csapateltolásokat és más eféléket. A hatóság a legnyomatékosabban figyelmezteti a közönséget, hogy tilos tábori levelezést harmadik személynek átadni, avagy azokról másolatok készítését engedélyezni. Ily irányu gyanút keltő ajánlatok a legközelebbi katonai vagy rendőri hatóságnak sürgősen bejelentendők.

Halálos bicskázás. Todorov Illés 14 éves suhancz a mult csütörtökön este összeveszt Veszelinov Tósa másik suhanczsal. A parázs verekedés közben Todorov zsebkecsével egy megszurta Veszelinovot, hogy elvágván a nyakon lévő főeret az pár perc alatt kiszenvedett. A fiatal tettest elfogták és átadták a bíróságnak.

Egy londoni német templom bezárása. Londonból jelentik: A London déli részében levő Forest Hill-i német templomot a németellenes agitációk miatt be kellett zárni. Az agitációt irányító Németellenes szövetség azt követelte, hogy a templomban angol nyelven tartsák az istentiszteletet, a mit a lelkész vonakodott megtenni. A templom a háború végéig zárva marad.

Hogyan lehet a harctér felé utazni? A hivatalos lap közli a belügyminiszter rendeletét a hadműveleti területen a polgári személyforga-

lom korlátozásáról és az igazolási kötelezettség szabályozásáról. Az erre vonatkozó rendelkezések eltérőek a belső és külső hadműveleti területre nézve. A rendelet elsősorban kimondja, hogy hadműveleti területen igazoló okmányul szolgálnak: a tényleges szolgálatban levő udvari, állami, törvényhatósági városi, vagy közforgalmu vasuti alkalmazottnak és hozzátartozóknak, valamint az országgyűlési képviselőknek arcképes vasuti igazolványai, a főrendiház tagjainak a belügyminiszter által kiállított arcképpel és sajátkezű aláírással ellátott igazolványai, a szabályszerű utlevelek, vagy pedig az elsőfoku rendőrhatalóság által kiállított magyar és német szövegű igazolójegyek. Ausztria területén csak olyan igazolójeggyel lehet utazni, a melyhez a tulajdonos arcképe is hozzá van erősítve. Az igazoló jegy kiállításáért díjat szedni nem szabad, csupán bélyegilletékként kell a cselédeknek, inasoknak, nap-számosoknak 30 ft, másoknak pedig két koronát fizetni. A külső hadműveleti terület határvonalain belül a személyforgalom nincs korlátozva. A külső hadműveleti terület határvonalait csak megfelelő igazoló okmány felmutatása mellett lehet átlépni. A belső hadműveleti terület határvonalait átlépni tilos. A kik kellően igazolják, hogy katonai, vagy más közügyben, vagy gazdasági forgalom, mezőgazdasági, vagy ipari termelés céljából, vagy fontos és halasztást nem tűrő családi okból kell utazniok, azok a határvonalat átléphetik. Ilyen utazáshoz még az illetékes katonai parancsnokság külön engedelmre szükséges. A belső hadműveleti terület határvonalain belül történő utazásra a szomszédos forgalomra külön személyazonossági igazolványt kell váltani. Ezt a közszéki, vagy körjegyző adja ki és egy hónapig érvényes. A rendelethez csatolt mellékletben felsorolja a miniszter az északi, déli és délnyugati harctér külső és belső hadműveleti területekhez tartozó megyéket, járásokat és helységeket. Ez a beosztás időről időre változik.

Újabb népfelkelői szemle Ausztriában. Bécsből jelentik: Az ezidőszert a közös hadseregben, a haditengerészetben, a honvédségnél vagy a csendőrségnél még nem szolgáló, vagy népfelkelői kötelezettségük alapján fegyveres népfelkelői szolgálatot még nem teljesítő s az 1873-1877-ig terjedő években valamint az 1891, 1895 és 1896 években született osztrák népfelkelési kötelezettségük népfelkelési szolgálatra hivatnak be, a menyiben az ez évfolyamok számára újabban elrendelt szemlén erre alkalmasnak fogják találni. Ez a szemle a többi között azokra is kiterjed, a kik korábbi népfelkelési szemle idején alkalmasnak találtak, a jelentkezéskor vagy később azonban mint nem alkalmasak újra szabadságot kaptak. A szemlére kötelezettek valamennyien tartoznak legkésőbb szeptember 24-ig a községi előjáróságnál e hirdetmény idején való tartozkodási helyüket bejelenteni. A szemlét október 11-től november 6-ig fogják megtartani. Az alkalmasnak találtak szolgálatára való behívása későbbi időben, előreláthatóan 1915 november 15-én fog megtörténni.

Bulgária mai hadserege. A bolgár miniszterelnök néhány nappal ezelőtt joggal hivatkozhatott arra, hogy a bolgár hadsereg ma sokkal erősebb és harcerakészebb, mint valaha volt. Bulgária 1913-ban gyarapodott terjedelemben s a bolgár kormány már akkor tervezte a hadsereg gyarapítását, még pedig olyképpen, hogy az addig főnállott kilenc hadosztálykerület helyébe tíz kerületet állított föl. Az új tízedik hadosztály kiegészítését Tráciában tervezték. A neve fehértenger-hadosztály lett volna s vezérkarát 1914 végéig Filippopolban akarták hagyni. Egyidejűen a gyalogezredek számát harminchról negyvenre szándékoztak fölemelni és a tüzérezredek számát is eggyel gyarapítani akarták. Valószínű, hogy ezt a tervet azóta meg is valósították. Mindegyik hadosztály, miként ezelőtt, most is négy gyalogezredből és egy tüzérezredből áll. Háború esetében hivatalosan egy rendes hadsereg fölállítására van tervbe véve, a mely az aktív hadseregből és a hadsereg tartalékából áll. Az aktív hadsereg tartaléka mindegyik hadosztálynál egy tartalék dandárból áll, a melyet két tartalékezből és három Krupp féle ütegből állítanak össze. Háború esetében már most a hadosztály területén fölállított tartalék dandárok belépnek a hadosztály kötelekébe, úgy hogy az egész hadsereg tíz

gyalogshadosztályból (tulajdonképen kisebb hadtestből), mindegyik hadosztály három dandárból, mindegyik dandár huszonnégy zászlóaljából, két lovas zászlóaljból és a hegyi útegeken kívül még egy lovashadosztály. A három dandárból álló hadosztály huszonnégyezer puskából, huszonnégy géppuskából, kétszáz lovasból, hetvenkét tábori ágyuból, négy tábori mozsárból és tíz hegyi ágyuból áll. E szerint tehát az egész hadseregben föltehető kétszáznegyvenezer gyalogos, kétszáznegyven géppuska, nyolcezer lovas, hétszázhusz tábori ágyú, negyven tábori mozsár és megfelelő számú hegyiüteg. Ehhez járul még a tartaték, a mely körülbelül huszezer emberre tehető, továbbá a népfelkelő sereg, a mely ötvenezer emberre becsülhető. De ezzel még nem merül ki Bulgária hadiereje. A török-bolgár háborúban a bolgár kormány három új hadosztályt és a szerbia ellen való háború kitérése előtt további három új hadosztályt alakított, úgy hogy tényként jegyezhetjük föl, hogy ez az állam, a melynek negyedfél millió keresztény lakosa van, négyszázezer emberből álló hadsereggel rendelkezik és hogy a mozgósításnál százezerrel többen jelentkeztek mint a mennyire számítottak.

Gabonabevásárlási határidő meghosszabbítása. A hivatalos lap közli a kereskedelemügyi miniszter rendeletét, melyszerint közvetlen gabonavásárlásra engedélyt nyert vármegyei és városi törvényhatóságok, valamint rendezett tanácsú városok október 31. napjáig bezáróan, nagyobb ipartelemek, közlekedési és egyéb vállalatok, fogyasztási szervezetek, menhelyek, internátusok, kórházak, gyógybúntető- és javító-, nevelő- és egyéb közintézetek pedig október 15. napjáig bezáróan vásárolhatják be a részükre engedélyezett gabonamennyiségeket.

Az árpagyöngy és maximális ára. A hivatalos lap közli a kormány rendeletét az árpagyöngy előállításáról, forgalombahozataláról és legmagasabb árának megállapításáról. Ez az ár finom árpagyöngyre nézve 90 korona. a közönséges árpagyöngyre és törmelékre nézve 52 korona 70 fillér.

A salétromkészletek lefoglalása. A hivatalos lap közli a honvédelmi miniszter rendeletét, melylyel a száz kilogrammnyi vagy ennél nagyobb salétromkészleteket hadicélokra igénybevetteknek jelenti ki és megállapítja az átvett salétrom-készletekért fizetendő térítési összeget.

A vezuv. A Secolo jelenti Nápolyból: A Vezuv, a mely négy nap óta nagy fehér füstoszlopokat és hamuesőt lövell, a legutóbbi éjszaka a főkráterből látványos meglepetést is kivetett és mintegy tüzkoronával van körülvéve.

Vasárnap is dolgozni kell. A belügyminiszter felhívta a közigazgatási tisztviselőket, hassanak oda, hogy a mezőgazdasággal foglalkozó nép az idén kivételosen vasárnap is dolgozzék. A vasárnapi munkára nemcsak a munkásiány, hanem a rossz időjárás miatt is szükség van.

Gabonavételi jogosultságok sürgetése és az engedély nélküli vásárlás. A 2072. M. E. rendelet 6 §-a felsorolja mindazokat, kiknek a kereskedelemügyi miniszter gabonavásárlásra engedélyt adhat. Most a kereskedelmi miniszter rendeletileg felhívja a törvényhatóságokat és rendezett tanácsú városokat, hogy vásárlási engedély vétele előtt gabonavásárlásokat vagy erre vonatkozó köteleket annál is kevésbé eszközöljenek, miután a termelő területek kijelölésénél a gabonavásárlások kellő módon történő elosztása is gondoskodás tárgyát kell, hogy képezze és így a földművelésügyi miniszter a jövőben már nem lesz azon helyzetben, hogy a terület kijelölésénél az előzetes engedély nélkül történt vásárlásokat figyelembe vegye.

A ki a szívet a jobboldalán hordta. Grác-ból jelentik: Egy gráci orvoshoz érkezett hír szerint Filadelfiában meghalt az orvosi körökben sokat emlegetett Guttmüller Vilmos. Ő volt az egyetlen ember, a kinek szíve testének jobboldalán volt s ezért orvosi körökben élénk érdeklődést keltett. Guttmüller öngyilkossággal vetett véget életének. Lakásadónójához intézett bucsulevelében közli, hogy az élet azért vált elviselhetetlenné számára, mert mindenütt, a hol csak megjelent, megbámulták szervezetének rendkívülisége miatt. Attól is félt, hogy meg fogják gyilkolni, mert az orvosok versengtek

Később Zamosce városában telepedett le s ott halt meg 1629-ben, hetvenegy éves korában. Az ottani templomban van eltemetve, hol márványtáblán felirat emléket

A királyi betegségeről, gyógyításáról és haláláról heves polémia folyt ezután az orvosok között, mely három-négy évig ádáz szenvedelmességgel és kiméletlen személyeskedéssel folyt, az erdélyi orvosok belevonásával. Hogy milyen hangon folyt a vitakozás, jelzik a könyvek jellegű is. Bucella első könyvének mottója ez: Gyöngye dolog a hazugság, kitűnik, ha jól megnézed! Szimonidesz utolsó könyve a Seprő címet viseli s homlokán ez olvasható: Ide, ide lengyelek, azt a gyalázatos és rothadt Bucellát, a kit eddig magatoknál tartottatok és mint szörnyű és ostoba szamarat tápláltatok, végre ismerjétek meg. A tartalom még mocskosabb és durvább.

Báthory Istvánnak Grodnóban fényes temetést rendeztek, melyen ott volt Lengyelország, Litvánia, Lisonia és Erdély színe virága. A holttestet csak ideiglenesen helyezték el a grodnói vártemplom sírboltjába. Onnan 1588 elején nagy pompával Krakóba vitték s az ottani királyi vár Wawel főtemplomában helyezték el örök nyugalomra. Az erdélyi fejedelmet Pereszti István udvarhelyi főkapitány képviselte a temetésen, mely országos gyászünnepség keretében ment végbe. Koporsóján máig is olvashatók a magasztaló szavak, melyek őt győzedelmeknek s a haza atyjának hirdetik s a bibliából idézett szavak, hogy leesett a mi fejünk koronája, jaj nekünk, mert bűnösök vagyunk!

azért, hogy kié lesz halála után a teste. Gutmüller holttestét be fogják balzsamozni és a kórházi klinika muzeumban helyezik el.

A vasúti perronon tilos a tartózkodás. A vasúti pályaudvarok perronjain és a vasuttesten való tartózkodás csakis az elutazó katonai és polgári egyéneknek és ezeknek is csakis a beszállás jelzésétől fogva van megengedve. Az induló vonatba való beszállás jelzéséig a tartózkodás csakis a várótermekben, az étteremben, a folyosókon és az előcsarnokban van megengedve. Az érkező vonatokhoz a perronra való kilépés tilos. Az érkező vonatokból kiszálló közönséget a kijárási kapu és a vasúti előcsarnokban kell bevárni. Perronjegyek nem adtnak ki. A perronra való kilépésnél a menetjegy előmutatandó. A leghatározottabban figyelmeztetik a lakosságot, hogy ezen rendelkezéseknek vesse alá mindenki magát és az ellenőrzésre kirendelt közegek felszólításainak föltétlenül engedelmessékedjék, mert ellenkező esetben a tilalom ellen vétőket letartóztatják.

A szövetségi hűség gyűrűje. Az orsz. hads. bizottság a hadbavonultak családjai és egyéb jótékony célú alapok javára ezüst- és fémgyűrűket hoz forgalomba. Ezek az ezüst-gyűrűk 3 koronáért, a fém-gyűrűk 2 K kaphatók.

Méhek által agyoncsipett lovak. Nagykikindáról írják: Mayer Antal nagytőszegi gazdálkodó a nagykikindai határban levő földjén szántott, mikor hét óra tájban, a szomszédságban levő méhek hirtelen hat lovára repültek és azokat borzalmasan összecsiptek. Három lovat nem is lehetett megmenteni. A méhek halálra csipték a szegény párákat.

Borvásárlás a hadsereg részére. A földművelésügyi minisztérium a hadsereg részére újabban fehérbort vásárol és mint értesülünk, első sorban a termelőknél lévő még eladatlan borkészleteket óhajtaná e célra megszerezni. A kinek tehát eladó vörös vagy fehér bora van, erre vonatkozó ajánlatát közvetítők kizárásával az állami közpincék főfelügyelőségéhez Budafokra postai úton is benyújthatja. Az ajánlatban pontosan feltüntetendő a borszármazása, mennyisége, ára és az, hogy hol van a bor bepincézve. Mintát nem kell a borból beküldeni, mert a bejelentett boroknak a helyszínén való megmintázásáról és megvizsgálásáról az illetékes állami szakközegek gondoskodnak. A szállításhoz szükséges hordókról az eladónak kell gondoskodnia s a bor árát hordóval együtt kell bejelentenie. A szállításhoz rendszerint csak 1—3 hektoliteres kis hordók használhatók, mert nagyobb hordókban csak kivételesen és csak egyes helyekre lehet a bort szállítani. A minisztérium csak olyan kész borra reflektálhat, a mely azonnal való szállításra és fogyasztásra alkalmas, az idei mustra vagy a leendő újbórra vonatkozó ajánlatokat tehát nem fogadják el.

HIRDETÉSEK

22795—1915 sz.

Hirdetmény.

Az 1886 évi XXI. tc. 17 §-a valamint az 1888 évi január hó 30-án 7692 sz. a. kelt bel-

ügyministeri rendelet értelmében ezennel közhirrre tételük, hogy Versecz thjf. város háztartásának alapjairól, valamint a városi házipénztárnál kezelt összes városi alapok és alapítványokról 1914 évre szerkesztett zárszámadások a pénzügyi bizottság és a vár. tanácsnak vonatkozó indítványával együtt f. é. azeptember 14. kezdve 15 napon át vagyis f. é. szeptember hó 29-ig bezárólag a vár. számvevőségénél kitétnék jogában állván minden adozónak azokat az előírt hivatalos órák alatt betekinteni és a vonatkozó észrevételeket f. é. szeptember hó 14-től kezdve 10 nap alatt vagyis f. é. szeptember hó 24-ig bezárólag a tanácsnál írásban beadni.

Versecz város tanácsának 1915 évi szeptember hó 13-án tartott üléséből.

Dr. Rezuca, kir. tan. polgármester

2465—915. sz.

Hirdetmény.

A Versecz állomáson elhelyezett m. kir. honvédsapatek, intézetek stb. részére 1915. évi október hó 1-től, 1915. évi december hó 31-ig körülbelül 1580 köbméter kemény tüzi-fára van szüksége. Ezen szükséglet biztosítására a szegedi honvédkerület hadbiztossága nyilvános versenytárgyalást hirdet. A közelebbi feltételek és az ajánlati minta a honvéd-állomásparancsnokságnak a honvédlaktanyában levő helyiségében naponta reggel 6 órától déli 12 óráig és délután 3—6-ig megtudhatók.

M. kir. honvéd állomásparancsnokság Versecz.

Özv. Kirchner-féle műintézet

(Cégtulajdonos: **Kirchner Ernő**)

ajánlja magát minden e szakmába vágó munkák elkészítésére.